

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Milady Haplové v právní věci žalobce **V. B.**, zastoupeného JUDr. Jiřím Běleckým, advokátem se sídlem Vysoká 267/1, Rakovník, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 11. 2005, č. X, vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 42 Cad 153/2005, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 15. 2. 2006, č. j. 42 Cad 153/2005 – 15,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 15. 2. 2006, č. j. 42 Cad 153/2005 – 15, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalované ze dne 10. 11. 2005, č. X, byla zamítnuta žádost žalobce o starobní důchod pro nesplnění podmínek podle § 76 a § 29 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“). V odůvodnění žalovaná uvedla, že podle § 2 odst. 1 nařízení vlády č. 557/1990 Sb., o mimořádném poskytování starobního důchodu některým horníkům, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nařízení vlády č. 557/1990 Sb.“) má na starobní důchod nárok občan, který dosáhl 50 let a byl zaměstnán alespoň 25 roků, jestliže: a) byl zaměstnán nejméně 15 roků ve vybraných zaměstnáních v hornictví, b) dosáhl nejvyšší přípustné expozice a c) skončil výkon vybraného zaměstnání v hornictví do 31. března 1991, nebo podle odst. 2 téhož ustanovení také jestliže a) byl zaměstnán nejméně 10 roků ve vybraných zaměstnáních

v hornictví v uranových dolech, b) překročil nejvyšší přípustnou expozici a c) skončil výkon vybraného zaměstnání v hornictví v uranových dolech do 31. prosince 1990 v souvislosti se snížením nejvyšší přípustné expozice. Podle žalované jsou s ohledem na rozhodnutí hlavního hygienika České republiky ze dne 12. 6. 1991, č. j. HEM-300-12.6.1991, účastní výhod uvedeného nařízení vlády i pracovníci Českých lupkových a uhelných závodů, jestliže odpracovali více než 10 let vybraných zaměstnání ve smyslu § 1 odst. 2 nařízení vlády č. 557/1990 Sb., a to v uranových dolech nebo v dolech, které jsou jim z důvodu rizika ionizujícího záření postaveny na roveň, překročili nejvyšší přípustnou expozici a skončili výkon vybraných zaměstnání v takových dolech po 30. 6. 1991, nejdéle však do 31. 12. 1992. Žalovaná uvedla, že podle potvrzení o skutečnostech rozhodných pro vznik nároku na starobní důchod podle nařízení vlády č. 557/1990 Sb. dosáhl žalobce nejvyšší přípustné expozice dne 13. 3. 1992; protože však nejvyšší přípustnou expozici nepřekročil, není podle žalované splněna podmínka podle § 2 odst. 2 písm. b) nařízení vlády č. 557/1990 Sb.

Rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 15. 2. 2006, č. j. 42 Cad 153/2005 – 15, bylo toto rozhodnutí žalované zrušeno a věc vrácena žalované k dalšímu řízení. Soud v odůvodnění uvedl, že z osobního listu důchodového pojištění žalobce ze dne 8. 11. 2005 vyplývá, že žalobce získal celkem 38 roků a 62 dnů pojištění. Z potvrzení vystaveného Č. 1. z. v N. S. je prokázáno, že žalobce tam byl zaměstnán od 11. 1. 1982 do 31. 5. 1992 jako horník – v kategorii I. AA odpracoval 3739 směn – a nejvyšší přípustnou expozici 2100 směn naplnil ke dni 13. 3. 1992. Z rozhodnutí hlavního hygienika České republiky uvedeného v napadeném rozhodnutí žalované vyplývá, že nejvyšší přípustná expozice byla stanovena celkovou dobou práce 2100 směn v podzemí. Krajský soud uvedl, že pokud vyřazení z rizika ionizujícího záření okamžikem naplnění nejvyšší přípustné expozice je zákonnou povinností zaměstnavatele, kterou mu ukládá zákoník práce a předpisy o bezpečnosti a hygieně práce, pak naplnění expozice musí být dostatečné i pro splnění podmínky podle § 2 odst. 2 písm. b) nařízení vlády č. 557/1990 Sb. Soud přisvědčil žalobci v tom, že naplnění expozice je rovno jejímu překročení, neboť jinak by nemohl nikomu vzniknout nárok na starobní důchod podle § 2 odst. 2 nařízení vlády č. 557/1990 Sb., aniž by současně nedošlo k porušení zákoníku práce a předpisů o bezpečnosti a hygieně práce. Soud proto rozhodnutí žalované zrušil, a věc vrátil žalované k dalšímu řízení, v rámci něhož žalované uložil rozhodnout o nároku žalobce na starobní důchod a zohlednit právní názor soudu, že žalobce dosažením nejvyšší přípustné expozice splnil podmínku podle § 2 odst. 2 písm. b) nařízení vlády č. 557/1990 Sb.

Ve včasné kasační stížnosti žalovaná namítla, že soud rozhodl v rozporu s platnou právní úpravou, neboť § 2 odst. 2 písm. b) nařízení vlády č. 557/1990 Sb. stanoví jako jednu z podmínek nároku na starobní důchod překročení nejvyšší přípustné expozice. Ustanovení § 2 uvedeného nařízení vlády stanoví taxativně podmínky, za nichž má občan uvedený v § 1 odst. 1 tohoto nařízení vlády nárok na starobní důchod, a to v odst. 1 při dosažení nejvyšší přípustné expozice a v odst. 2 při jejím překročení. Jestliže § 2 odst. 2 nařízení vlády č. 557/1990 Sb. vyžaduje pro vznik nároku na starobní důchod překročení nejvyšší přípustné expozice, nelze dovodit, že tato podmínka je splněna při jejím pouhém naplnění. V souzené věci žalobce nejvyšší přípustnou expozici sice naplnil, avšak nepřekročil; proto mu nevznikl nárok na starobní důchod nařízení vlády č. 557/1990 Sb. Stěžovatelka proto navrhl, aby rozsudek Krajského soudu v Praze dne 15. 2. 2006, č. j. 42 Cad 153/2005 – 15, byl zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalobce se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil s názorem krajského soudu, že pokud je vyřazení z rizika ionizujícího záření okamžikem naplnění expozice zákonnou povinností zaměstnavatele, která je mu uložena zákoníkem práce a předpisy o hygieně

a bezpečnosti práce, pak naplnění nejvyšší přípustné expozice musí být dostatečné pro splnění podmínky podle § 2 odst. 2 písm. b) nařízení vlády č. 557/1990 Sb. V důsledku toho se naplnění expozice musí rovnat jejímu překročení, neboť jinak by nemohl bez porušení zákoníku práce a předpisů bezpečnosti a hygieny práce vzniknout nárok na starobní důchod vůbec nikomu. Žalobce navrhl zamítnutí kasační stížnosti a uložení povinnosti žalované uhradit žalobci náklady řízení o kasační stížnosti včetně daně z přidané hodnoty.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatelka v ní namítá důvody odpovídající § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.; rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán.

Kasační stížnost je důvodná.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu krajský soud v předcházejícím řízení nesprávně posoudil právní otázku, zda žalovaná rozhodovala o nároku žalobce na starobní důchod podle správného právního předpisu. Na případ žalobce se totiž nařízení vlády č. 557/1990 Sb., podle něhož žalovaná žádost žalobce o starobní důchod posuzovala, vůbec nevztahovalo. Podle § 2 odst. 2 tohoto nařízení vlády mohou o přiznání starobního důchodu žádat pracovníci uranových dolů, kteří byli zaměstnaní nejméně deset let ve vybraných zaměstnáních v hornictví v uranových dolech, skončili výkon zaměstnání hornictví v uranových dolech do 31. 12. 1990 [podle § 76 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), odpadá podmínka skončení výkonu zaměstnání v souvislosti se snížením nejvyšší přípustné expozice] a podmínku překročení nejvyšší přípustné expozice splnili pouze proto, že nejvyšší přípustná expozice byla snížena na 2100 směn, přičemž tito pracovníci měli tou dobou nově sníženou expozici již překročenou. O takový případ se však v případě žalobce nejednalo, neboť žalobce dosáhl nejvyšší přípustné expozice 2100 směn až v roce 1992 a v témže roce skončil výkon zaměstnání v hornictví v uranových dolech. Žalobce je proto oprávněn žádat o starobní důchod nikoliv podle zmiňovaného nařízení vlády č. 557/1990 Sb., nýbrž podle zákona o důchodovém pojištění, podle něhož by mu mohl při splnění všech zákonných podmínek vzniknout nárok na starobní důchod až dosažením věku 55 let, tj. dne 4. 12. 2005. Podle názoru Nejvyššího správního soudu tedy žalovaná rozhodla ke dni 1. 10. 2005 o nepřiznání starobního důchodu žalobci správně, avšak měla tak učinit z jiných důvodů. Jak již bylo výše uvedeno, nárok žalobce na starobní důchod nespadá pod režim nařízení vlády č. 557/1990 Sb., neboť přestože byl žalobce zaměstnán po dobu deseti let v dole postaveném na roveň uranovému dolu a dosáhl nejvyšší přípustné expozice 2100 směn, nesplnil podmínku ukončení prací ke dni 31. 12. 1990, protože možnost skončení výkonu zaměstnání v hornictví do 31. 12. 1992 se podle § 3 citovaného nařízení vlády vztahuje pouze na uhelné hornictví podle § 2 odst. 1 nařízení vlády. Jelikož však přezkoumávaná žádost stěžovatele požadovala přiznání starobního důchodu od 1. 10. 2005, nemohl mu na jejím základě přiznán ani starobní důchod podle zákona o důchodovém pojištění, neboť stěžovatel ke dni 1. 10. 2005 ještě nesplňoval podmínku dosažení věku 55 let.

Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost důvodnou pro nesprávné posouzení právní otázky krajským soudem, a proto rozsudek Krajského soudu v Praze podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil. Věc mu současně věc vrátil k dalšímu řízení, v němž je krajský soud podle odst. 3 téhož ustanovení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. Krajský soud v Praze v novém rozhodnutí.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. července 2006

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu